

Parlamentul
Republicii Moldova

AV-03 nr. 01

09.03.2026

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

MD 2004, mun. Chișinău

Str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28

mail: secretariat@constcourt.md

În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova și articolul 4 alin. (1) lit. a), art. 24 alin. (1) și art. 25 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 74/2025 cu privire la Curtea Constituțională, **se înaintează prezenta sesizare pentru efectuarea controlului constituționalității** Hotărârii Parlamentului nr. 63/ 06 martie 2026 privind numirea unor membri în Comisia de evaluare externă a integrității etice și financiare a procurorilor.

Digitally signed by Verșinin Alexandru

Date: 2026.03.09 09:56:38 EET

Reason: MoldSign Signature

Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Deputat în Parlamentul

Republicii Moldova

Alexandru VERȘININ

SESIZARE

pentru efectuarea controlului constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 63/06 martie 2026 privind numirea unor membri în Comisia de evaluare externă a integrității etice și financiare a procurorilor

AUTORUL SESIZĂRII

Alexandru VERȘININ

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova,

P.P. „Democrația Acasă”

bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105,

mun. Chișinău, MD 2073

OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are drept obiectiv examinarea constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 63 din 6 martie 2026 privind numirea unor membri în Comisia de evaluare externă a integrității etice și financiare a procurorilor votată cu 53 de voturi din deputații aleși după modificarea cadrului normativ executate prin prevederile art. III și art. IV din Legea nr. 26 din 5 martie 2026 pentru modificarea unor acte normative (fortificarea securității judecătorilor și procurorilor), a căror constituționalitate deja face obiect de examinare prin Sesizarea nr. 42a din 06 martie 2026.

EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

A. Referitor la neconstituționalitatea Hotărârii Parlamentului nr. 63 din 6 martie 2026

1. Verificarea constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 63 din 6 martie 2026 de numire a lui Herman von Hebel în componența Comisiei privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor se impune ca o necesitate juridică imediată, serioasă și autonomă, deoarece acest act individual al Parlamentului nu există în vid normativ, ci reprezintă aplicarea directă, concretă și ireversibilă a unor modificări legislative deja contestate în aceeași zi la Curtea Constituțională.
2. Sesizarea nr. 42a depusă la 6 martie 2026 are ca obiect controlul constituționalității articolelor III și IV din Legea nr. 26 din 5 martie 2026, adică exact acele prevederi prin care a fost modificat articolul 6 din Legea nr. 65/2023 și articolul 6 din Legea nr. 252/2023, pentru a se înlocui mecanismul de numire a membrilor comisiilor de evaluare de la cerința votului de 3/5 din deputații aleși la o majoritate simplă a deputaților. În chiar cuprinsul sesizării se arată că proiectul de hotărâre privind desemnarea unor membri în Comisia de evaluare externă a procurorilor fusese respins la 26 februarie 2026 deoarece a întrunit doar 53 de voturi, sub pragul de 61 de voturi, iar apoi, la 4 martie 2026, a fost introdus amendamentul care a schimbat articolele 6 din cele două legi speciale, amendament acceptat și adoptat la 5 martie 2026, cu 55 de voturi ale majorității parlamentare.
3. Cu alte cuvinte, hotărârea de numire din 6 martie 2026 nu este decât consecința imediată a unei intervenții legislative fulgerătoare, adoptate exact pentru a înlătura obstacolul pragului calificat care împiedicase numirea în condițiile vechii reglementări.
4. Necesitatea controlului constituțional al Hotărârii Parlamentului nr. 63 derivă, înainte de toate, din competența materială a Curții Constituționale. Legea nr. 74/2025 cu privire la Curtea Constituțională prevede că instanța constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și a hotărârilor Parlamentului, iar controlul se poate extinde atât asupra actelor normative după publicare, cât și înainte de publicarea lor în Monitorul Oficial. Același cadru este reluat de Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor, care confirmă că printre actele supuse controlului se numără hotărârile

Parlamentului și că un deputat are drept de sesizare. Așadar, din punctul de vedere al competenței Curții, nu există niciun impediment conceptual ca, odată contestate articolele III și IV din Legea nr. 26/2026, să fie supusă controlului și hotărârea individuală emisă în aplicarea lor, dacă aceasta concretizează efectele unor norme suspectate de neconstituționalitate. Dimpotrivă, competența Curții este construită tocmai pentru a preveni situația în care un viciu de constituționalitate al normei primare se transformă rapid într-un fapt instituțional consumat prin acte subsecvente.

5. Această nevoie de control este cu atât mai evidentă cu cât sesizarea nr. 42a din 6 martie 2026 nu critică marginal sau abstract modificările legislative, ci le prezintă drept rezultatul unei eludări a procedurii constituționale de legiferare. Autorii sesizării arată că proiectul inițial nr. 28 din 18 februarie 2026 privea fortificarea securității judecătorilor și procurorilor, prin modificări în Codul contravențional și Codul penal, iar nu schimbarea mecanismului de constituire a comisiilor de evaluare externă. Cu toate acestea, la 4 martie 2026 a fost depus un amendament prin care au fost modificate alte două legi organice, cu un obiect distinct de reglementare, iar acest amendament a fost acceptat și votat a doua zi. Autorii sesizării susțin expres că s-a produs o eludare a procedurii de adoptare a legilor organice în două lecturi, că s-a încălcat principiul unicității materiei și că s-a utilizat proiectul de lege aflat în curs de adoptare drept „vehicul” pentru introducerea unor dispoziții străine obiectului inițial, evitând procedura obișnuită de avizare și dezbateră. În plus, ei notează că chiar un amendament al opoziției a fost respins pe motiv că nu ține de obiectul proiectului de lege, în timp ce amendamentul majorității privind modificarea articolelor 6 din legile speciale a fost acceptat, deși era la fel, dacă nu mai mult, străin de obiectul inițial al proiectului. Această asimetrie argumentativă și procedurală întărește aparența de arbitrar și de instrumentalizare a procedurii parlamentare. De aici rezultă prima teză majoră: **dacă temeiul normativ al Hotărârii Parlamentului nr. 63 este el însuși suspectat de neconstituționalitate extrinsecă și intrinsecă, controlul constituțional al hotărârii nu este opțional, ci necesar pentru a împiedica**

transformarea unei pretinse fraude constituționale de procedură într-un fapt juridic consumat. Curtea Constituțională nu este chemată doar să facă analiză teoretică a unor texte de lege, ci să garanteze supremația Constituției în ordinea juridică vie. Or, atunci când între modificarea legislativă contestată și hotărârea individuală de numire există o legătură directă, cauzală și imediată, iar hotărârea este adoptată chiar în ziua înregistrării sesizării constituționale, ne aflăm în fața unui risc evident de golire de conținut a controlului constituțional. Dacă legea ar fi eventual declarată neconstituțională ulterior, dar numirea realizată în baza ei ar rămâne neatinsă sau tratată ca un fapt deja consumat, controlul constituțional ar deveni parțial iluzoriu. De aceea, verificarea hotărârii este necesară nu pentru că orice act aplicativ trebuie suspendat ori anulat automat odată cu contestarea legii, ci pentru că în această speță actul aplicativ este expresia cea mai directă și cea mai sensibilă a noii reglementări, produsă în regim de maximă urgență, în scopul evident de a valorifica imediat schimbarea pragului de vot.

6. A doua teză majoră ține de natura domeniului reglementat. Articolul 6 din Legea nr. 252/2023, în redactarea anterioară, prevedea că fiecare comisie de evaluare este formată din 9 membri numiți cu votul a 3/5 din deputații aleși, dintre care 4 la propunerea fracțiunilor parlamentare, cu respectarea reprezentării proporționale a majorității și opoziției, și 5 la propunerea partenerilor de dezvoltare. Aceeași lege mai prevede că proiectele hotărârilor de Parlament se elaborează pentru numirea candidaților propuși, că decizia de respingere în numire poate fi contestată potrivit Codului administrativ și că componența nominală a fiecărei comisii de evaluare se confirmă prin hotărârea Parlamentului. Aceste elemente arată că legiuitorul originar a tratat comisiile de evaluare drept organisme excepționale a căror legitimitate depinde nu doar de competența personală a membrilor, ci și de o arhitectură de numire bazată pe consens politic calificat și pe includerea opoziției. Pragul de 3/5 nu era o opțiune tehnică accidentală, ci o garanție structurală împotriva acaparării procedurii de evaluare de către o singură majoritate parlamentară. Când acest

prag este redus ad-hoc la o majoritate simplă, chiar în ajunul unei numiri concrete, este afectată însăși filosofia de echilibru instituțional a legii speciale.

7. Importanța acestui echilibru este confirmată de Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept din decembrie 2021. Aceasta recunoaște că verificarea extraordinară poate fi justificată în situații critice, dar insistă că asemenea mecanisme comportă riscuri serioase pentru independența și echilibrul puterilor și, tocmai de aceea, trebuie construite cu criterii precise, cu o bază legală clară și cu garanții împotriva politizării. Opinia arată că este pozitiv faptul că opoziția este implicată atât în propunerea membrilor care urmează a fi numiți de ministrul Justiției, cât și în alegerea membrilor selectați de partenerii de dezvoltare, pentru că aceasta nu elimină complet politizarea, dar garantează o mai mare incluziune și o susținere din partea tuturor partidelor pentru acest exercițiu. Tot ea subliniază că verificarea integrității de către un organ extern constituit de partenerii de dezvoltare, împreună cu majoritatea și opoziția parlamentară, impune cea mai mare atenție pentru respectarea principiilor constituționale ale separației și echilibrului puterilor. Prin urmare, standardul european invocat chiar în sesizare nu favorizează marginalizarea opoziției și reducerea consensului, ci dimpotrivă, prețuiește implicarea opoziției ca garanție de legitimitate.
8. În acest context, Hotărârea Parlamentului nr. 63 de numire a lui Herman von Hebel trebuie privită nu izolat, ci ca efectul unui mecanism despre care standardele europene au spus că trebuie să fie incluziv, precis și atent la separația puterilor. Dacă anterior comisia nu a putut fi constituită prin votul de 3/5, iar majoritatea a modificat imediat legea pentru a face posibilă numirea doar cu propriile voturi, atunci problema constituțională nu privește doar legalitatea formală a unei desemnări individuale, ci credibilitatea constituțională a întregii arhitecturi de evaluare externă. Într-o asemenea materie, aparențele contează enorm. Comisia de la Veneția observă că simpla creare a unor organe ad hoc de evaluare presupune deja, la nivel de percepție publică, existența unor deficiențe sistemice foarte serioase și că un asemenea

model trebuie tratat cu prudență tocmai din cauza impactului său asupra încrederii în justiție. Dacă peste acest caracter excepțional se adaugă și impresia că membrii comisiei au fost numiți prin coborârea intempestivă a pragului de consens, la o zi după adoptarea modificării și în pofida opoziției parlamentare, riscul de discreditare a procesului se amplifică substanțial.

9. Sesizarea nr. 42a din 6 martie 2026 surprinde exact acest pericol. Ea arată că modificările contestate contravin articolelor 23 și 74 alin. (1) din Constituție, că afectează democrația parlamentară și că introducerea prin amendament a unei noi materii normative într-o lege cu alt obiect eludează dezbaterile autentice în două lecturi. Tot acolo se susține că numirea membrilor comisiilor extraordinare doar cu voturile majorității contravine angajamentelor asumate de Republica Moldova față de Uniunea Europeană și Consiliul Europei, care au subliniat importanța identificării unui consens larg.
10. Prin urmare, verificarea constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 63 este necesară și pentru că ea reprezintă exact prejudiciul pe care autorii sesizării au încercat să îl prevină. Dacă normele contestate au fost atacate înainte sau concomitent cu punerea lor în aplicare, iar finalitatea practică urmărită de majoritate a fost tocmai numirea unor membri cu vot simplu, atunci Curtea nu poate analiza constituționalitatea legii fără a lua în considerare și actul individual emis în baza sa. Legea nr. 74/2025 permite Curții nu doar să controleze actul contestat, ci și, atunci când constituționalitatea altor acte depinde în tot sau în parte de constituționalitatea actului sesizat, să extindă analiza. Acest principiu al conexiunii constituționale între acte este esențial în speță. Hotărârea de numire depinde integral de constituționalitatea modificărilor aduse la articolul 6 din cele două legi speciale; fără aceste modificări, ea nu ar fi putut fi adoptată în forma și cu majoritatea în care a fost adoptată. De aceea, analiza hotărârii nu este nici artificială, nici redundantă, ci decurge logic din analiza normelor legislative contestate.
11. Mai mult, din perspectiva rolului Curții de garant al supremației Constituției, ar fi insuficientă o abordare care ar lăsa neatins actul individual concret, sub pretextul că prioritară este doar legea. Curtea însăși, potrivit Legii nr. 74/2025

și Regulamentului său, dispune de instrumentele necesare pentru examinarea admisibilității, pentru conexarea sesizărilor cu obiect similar și pentru suspendarea acțiunii actului sau normei contestate atunci când este solicitată o asemenea măsură. Aceasta arată că procedura constituțională moldovenească este gândită să răspundă tocmai situațiilor în care aplicarea accelerată a unei norme contestate poate crea efecte greu sau imposibil de reparat ulterior. La caz, **odată ce un membru este numit și comisia începe să funcționeze, toate actele ulterioare ale acelei comisii vor purta amprenta problemei de constituționalitate inițiale.** Orice evaluare efectuată, orice recomandare formulată, orice consecință asupra carierei unor judecători sau procurori ar putea fi ulterior contestată pe motiv că organul a fost compus în baza unor norme și a unei hotărâri afectate de un viciu originar. Din acest punct de vedere, controlul constituțional prompt al Hotărârii Parlamentului nr. 63 are și o funcție preventivă de stabilizare a ordinii juridice.

12. De asemenea, este relevant faptul că Legea nr. 252/2023 conferă membrilor comisiilor de evaluare imunitate funcțională și un rol semnificativ în arhitectura reformei justiției. Nu este vorba de o desemnare simbolică sau de o funcție pur decorativă. Membrii comisiei participă la un exercițiu extraordinar care poate avea consecințe majore asupra carierelor magistraților și asupra funcționării organelor de autoadministrare judecătorească și procurorială. Cu cât rolul membrilor este mai important, cu atât exigența de legitimitate constituțională a numirii lor este mai ridicată. Iar când persoana numită este un membru al unei comisii create prin mecanisme sensibile de echilibru între majoritate, opoziție și partenerii de dezvoltare, Curtea Constituțională trebuie să verifice cu atât mai atent dacă schimbarea regulilor jocului s-a făcut conform Constituției și dacă hotărârea individuală emisă în aplicarea noilor reguli nu perpetuează un viciu constituțional.
13. Un alt argument important este cel al securității juridice și al previzibilității. Constituția nu protejează doar rezultatul final al legiferării, ci și integritatea procesului de formare a voinței legislative. În sesizare se invocă în mod convingător jurisprudența Curții potrivit căreia cerința celor două lecturi pentru

legile organice are atât o componentă procedurală, cât și una substanțială: nu este suficient să existe două voturi formale, ci conținutul normativ care se adoptă trebuie să fie efectiv supus dezbaterii parlamentare și să rămână în limitele materiale ale proiectului aprobat în prima lectură. Dacă această exigență este eludată prin introducerea unui amendament care schimbă reguli sensibile de constituire a comisiilor de evaluare, atunci Hotărârea Parlamentului nr. 63, care este prima și cea mai importantă aplicație a acelei schimbări, devine inevitabil parte a problemei constituționale. A o lăsa în afara controlului ar însemna a reduce neconstituționalitatea la nivel abstract și a permite ca efectul său practic să continue nestingherit.

14. Mai trebuie subliniat un lucru: chiar dacă hotărârea Parlamentului este un act individual, aceasta nu o face imună față de controlul constituțional. Dimpotrivă, atât Legea nr. 74/2025, cât și Regulamentul Curții vorbesc fără distincții despre controlul constituționalității hotărârilor Parlamentului. În plus, când o hotărâre individuală are consecințe asupra exercitării puterii publice într-un domeniu în care Constituția cere garanții sporite de independență și echilibru, controlul constituțional devine nu doar posibil, ci necesar. Hotărârea nr. 63 nu este o simplă măsură internă a Parlamentului, ci un act care produce efecte în afara sferei sale organizatorice, asupra unui mecanism extraordinar de evaluare a judecătorilor și procurorilor, deci asupra însăși structurii constituționale a justiției.
15. În sfârșit, necesitatea verificării constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 63 se sprijină și pe principiul efectului util al jurisdicției constituționale. Autorii sesizării au atras atenția că numirea membrilor în baza prevederilor contestate ar cauza un prejudiciu irecuperabil pentru conformitatea procedurii de evaluare extraordinară și o criză majoră de credibilitate a corectitudinii acestor evaluări. Acest argument nu este speculativ. În materie de reformă a justiției, legitimitatea procedurii este adesea la fel de importantă ca rezultatul. O comisie percepută ca fiind rezultatul unei modificări legislative adoptate intempestiv, fără transparență și fără consensul cerut anterior, riscă să compromită acceptabilitatea socială și instituțională a întregului proces de

evaluare. Dacă apoi Curtea ar constata neconstituționalitatea normelor, dar fără a examina actul individual de numire, toate efectele create între timp ar rămâne litigioase, contestabile și profund vulnerabile. Tocmai pentru a evita această proliferare a incertitudinii este necesar ca hotărârea de numire să fie inclusă în raza de control a Curții.

16. În concluzie, verificarea constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 63 din 6 martie 2026 de numire a lui Herman von Hebel în componența Comisiei privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor este necesară pentru că acest act individual reprezintă aplicarea imediată și ireversibilă a unor modificări legislative contestate în aceeași zi; pentru că aceste modificări au fost adoptate, potrivit sesizării, prin eludarea procedurii constituționale a celor două lecturi, prin încălcarea unicității materiei și prin afectarea echilibrului dintre majoritate și opoziție; pentru că reglementarea anterioară consacra deliberat un prag calificat de 3/5 și implicarea opoziției ca garanții structurale ale legitimității comisiilor de evaluare; pentru că standardele Comisiei de la Veneția apreciază expres implicarea opoziției și avertizează asupra riscurilor de politizare și de afectare a separației puterilor; pentru că Legea nr. 74/2025 și Regulamentul Curții includ în mod expres hotărârile Parlamentului printre actele supuse controlului constituțional; și pentru că, fără o asemenea verificare, controlul asupra articolelor III și IV din Legea nr. 26/2026 ar risca să devină parțial lipsit de efect util, lăsând să se consume exact consecința practică pe care sesizarea a urmărit să o prevină. În ordinea constituțională, nu este suficient să se constate eventual, la un moment ulterior, că norma de bază a fost viciată; este necesar să fie verificat și actul care a materializat acel viciu în structura efectivă a unei comisii chemate să influențeze destinul profesional al judecătorilor și procurorilor. Acesta este motivul pentru care controlul constituțional al Hotărârii Parlamentului nr. 63 nu este un demers secundar sau facultativ, ci o condiție logică și juridică pentru protejarea supremației Constituției, a democrației parlamentare, a separației puterilor și a credibilității reformei justiției în Republica Moldova.

B. Referitor la necesitatea suspendării executării Hotărârii Parlamentului nr. 63 din 6 martie 2026

17. Suspendarea Hotărârii Parlamentului nr. 63 din 6 martie 2026 se impune ca o măsură constituțională urgentă, necesară și proporțională pentru a preveni producerea unor efecte juridice și instituționale care riscă să devină ireversibile înainte ca Curtea Constituțională să se pronunțe asupra fondului cauzei.
18. Necesitatea suspendării nu rezultă dintr-o simplă opoziție politică față de conținutul hotărârii, ci din conexiunea ei directă și imediată cu modificările legislative contestate în aceeași zi la Curtea Constituțională, modificări prin care a fost schimbat mecanismul de numire a membrilor comisiilor de evaluare externă. Din sesizarea depusă la 6 martie 2026 rezultă limpede că proiectul de hotărâre privind desemnarea unor membri în Comisia de evaluare externă a procurorilor a fost respins anterior, la 26 februarie 2026, pentru că a întrunit doar 53 de voturi, sub pragul de 61 de voturi necesar în reglementarea anterioară. Ulterior, la 4 martie 2026, a fost depus un amendament care a modificat articolul 6 din Legea nr. 65/2023 și articolul 6 din Legea nr. 252/2023, iar la 5 martie 2026 acest amendament a fost acceptat și legea a fost votată în a doua lectură cu 55 de voturi ale majorității parlamentare. Cu alte cuvinte, actul individual de numire adoptat la 6 martie 2026 este efectul direct și imediat al noii reguli contestate, introdusă tocmai pentru a face posibilă o numire care, sub vechea lege, nu putuse trece.
19. **Această succesiune de evenimente justifică suspendarea pentru că demonstrează existența unui risc real ca, până la pronunțarea Curții, efectul practic urmărit de normele contestate să fie deja consumat.** Iar Legea nr. 74/10.04.2025 cu privire la Curtea Constituțională prevede expres posibilitatea suspendării acțiunii actului contestat pentru a evita prejudicii și consecințe negative iminente și ireparabile de o gravitate semnificativă. Articolul 26 alin. (1) subpunct 1) și 2) stabilește că acțiunea actului contestat poate fi suspendată până la soluționarea în fond a cauzei, iar suspendarea poate fi dispusă tocmai pentru a evita asemenea prejudicii. Mai mult, același articol menționează expres două categorii relevante în prezenta cauză: pe de o parte,

actele normative care afectează domenii precum democrația și pluralismul politic, separația și colaborarea puterilor și drepturile fundamentale; pe de altă parte, actele cu caracter individual emise de Parlament, Președinte sau Guvern, care se referă la persoane oficiale de stat exponente ale unui interes public și sau politic deosebit.

20. Chiar dacă Hotărârea Parlamentului nr. 63 este un act individual, ea este inseparabil legată de o controversă constituțională care atinge în mod direct democrația parlamentară, pluralismul politic și separația puterilor. Sesizarea depusă la Curte arată că modificările legislative din 5 martie 2026 sunt suspectate de încălcarea articolelor 23 și 74 alin. (1) din Constituție, prin lipsa transparenței decizionale, prin introducerea într-un proiect privind fortificarea securității judecătorilor a unor amendamente care modifică alte legi cu un obiect diferit de reglementare și prin eludarea procedurii de adoptare a legilor organice în două lecturi. Autorii sesizării spun expres că s-a substituit însăși procedura de înaintare și examinare a proiectelor de lege, iar această critică nu este periferică, ci atinge nucleul constituțional al formării voinței legislative.
21. Tocmai de aceea, **suspendarea Hotărârii nr. 63 este necesară pentru a conserva utilitatea controlului constituțional**. Dacă actul individual de numire rămâne în vigoare și produce efecte depline, iar persoana numită participă la activitatea Comisiei privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor, Curtea s-ar afla ulterior în fața unui fapt instituțional deja consumat. Or, sensul suspendării este tocmai evitarea transformării litigiului constituțional într-o dezbatere abstractă și tardivă. Legea nr. 74/2025 confirmă că, atunci când se dispune suspendarea, sesizarea trebuie examinată cu prioritate și într-un termen cât mai scurt posibil, ceea ce arată că legiuitorul a gândit suspendarea ca instrument de protecție provizorie a ordinii constituționale până la clarificarea fondului.
22. Necesitatea suspendării este întărită și de chiar argumentele sesizării aflate la dosar. Autorii au arătat că numirea membrilor în baza unor prevederi legale susceptibile de a fi declarate neconstituționale va cauza un prejudiciu irecuperabil pentru conformitatea procedurii de evaluare extraordinară și va

provoca o criză majoră de credibilitate a corectitudinii acestor evaluări, de natură să discrediteze Republica Moldova în fața partenerilor de dezvoltare. **Acesta este poate cel mai puternic argument pentru suspendare: nu se invocă un inconvenient politic sau o nemulțumire subiectivă, ci riscul unui prejudiciu instituțional ireparabil care afectează chiar legitimitatea procesului de evaluare extraordinară.** Dacă membrul numit în baza hotărârii contestate participă la deliberări, evaluări și recomandări, toate aceste acte vor fi ulterior vulnerabile, pentru că asupra lor va plana întrebarea dacă organul era legal și constituțional compus.

23. Această problemă este cu atât mai serioasă cu cât Legea nr. 252/2023 și Legea nr. 65/2023 arată că membrii comisiei sunt numiți nominal prin hotărârea Parlamentului și că această comisie este una cu rol semnificativ în arhitectura reformei justiției. Articolul 6 prevede că proiectele hotărârilor de Parlament se elaborează pentru candidații propuși, iar componența nominală a fiecărei comisii de evaluare se confirmă prin hotărârea Parlamentului. Așadar, numirea nu este un act simbolic sau intern, ci chiar actul constitutiv al statutului juridic al membrului și al compunerii organului care urmează să exercite evaluarea. Odată ce hotărârea își produce efectele, membrul numit dobândește o poziție activă într-o structură care influențează direct carierele judecătorilor și procurorilor. Din acest motiv, orice îndoială serioasă asupra constituționalității temeiului normativ sau asupra procesului de numire justifică suspendarea imediată a actului individual.
24. **Suspendarea este necesară și prin prisma standardului de prudență constituțională impus de natura domeniului afectat.** Legea nr. 74/2025 recunoaște expres că pot fi suspendate actele normative care afectează democrația și pluralismul politic, separația și colaborarea puterilor, drepturile și libertățile fundamentale ale omului și alte domenii pentru care Curtea consideră necesară suspendarea. În speță, sesizarea susține că prin coborârea pragului de vot de la 3/5 la majoritate simplă s-a afectat echilibrul între autonomia parlamentară și democrația reprezentativă și că majoritatea a făcut abuz de poziția sa dominantă în raport cu minoritatea parlamentară. Aceste

acuzații nu sunt marginale: ele vizează chiar modul în care Parlamentul trebuie să funcționeze într-un stat de drept atunci când constituie organisme extraordinare ce au impact asupra puterii judecătorești. Și aici se pot aduce atingeri drepturilor subiecților supuși verificării externe și condamnări în organisme internaționale pentru încălcarea drepturilor omului. Dacă acest echilibru a fost într-adevăr rupt, iar Hotărârea nr. 63 este prima aplicare practică a noii reguli, suspendarea ei devine măsura minimă de precauție constituțională până la clarificarea litigiului.

25. Mai mult, Regulamentul Curții Constituționale confirmă că solicitarea suspendării nu este o cerere accesorie ne semnificativă, ci un incident procedural tratat distinct și cu celeritate. El prevede că, atunci când se solicită suspendarea acțiunii actului sau normei contestate, judecătorul-raportor elaborează un proiect de decizie pe care îl propune Plenului spre examinare. Tot Regulamentul prevede posibilitatea conexării sesizărilor cu obiect identic sau similar, ceea ce este relevant pentru cazul de față, deoarece suspendarea hotărârii individuale se leagă organic de controlul constituționalității modificărilor legislative care i-au servit drept temei. Cu alte cuvinte, cadrul procedural al Curții este deja pregătit pentru o intervenție rapidă și coerentă care să împiedice agravarea prejudiciului.
26. În plus, suspendarea se justifică și din perspectiva protejării încrederii publice în reforma justiției. Sesizarea invocă faptul că modificările contestate și numirile operate în baza lor riscă să provoace o criză majoră de credibilitate a corectitudinii evaluărilor. Acest argument este convingător pentru că, în materia evaluării extraordinare, legitimitatea procedurii este esențială. Chiar dacă ulterior Curtea ar declara neconstituționale prevederile contestate, între timp comisia ar putea adopta acte, formula concluzii și influența parcursul profesional al unor persoane. În asemenea condiții, lipsa suspendării ar produce exact consecințele pe care art. 26 din Legea nr. 74/2025 urmărește să le prevină: prejudicii iminente, grave și ireparabile, nu doar pentru părțile direct interesate, ci pentru ordinea constituțională și pentru credibilitatea instituțiilor statului.

27. În concluzie, suspendarea Hotărârii Parlamentului nr. 63 din 6 martie 2026 este necesară deoarece ea reprezintă aplicarea imediată a unor modificări legislative deja contestate pentru vicii grave de constituționalitate; deoarece fără suspendare se produce consumarea efectelor practice ale normelor contestate înainte de controlul de fond; deoarece actul vizează compunerea nominală a unei comisii extraordinare cu impact major asupra justiției; deoarece există un risc real de prejudiciu instituțional ireparabil și de pierdere a credibilității procesului de evaluare; și deoarece Legea nr. 74/2025 oferă Curții instrumentul expres de suspendare tocmai pentru asemenea situații în care sunt afectate democrația, separația puterilor și alte domenii de interes constituțional major. Într-o asemenea cauză, suspendarea nu anticipează soluția pe fond, ci conservă ordinea constituțională până la pronunțarea Curții și împiedică transformarea unei posibile neconstituționalități într-un fapt consumat cu efecte greu de reparat ulterior.

IV – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Solicit Înaltei Curți:

1. Declararea admisibilă a prezentei sesizări;
2. Suspendarea acțiunii Hotărârii Parlamentului n. 63 din 6 martie 2026, în temeiul art. 26 alin. (1) și alin. (2) subpunct 1) lit. b), c), d), g) din Legea nr. 74/2025 cu privire la Curtea Constituțională;
3. Exercițarea controlului constituționalității și declararea drept neconstituțională a Hotărârii Parlamentului nr. 63/ 06 martie 2026 privind numirea unor membri în Comisia de evaluare externă a integrității etice și financiare a procurorilor adoptată în baza prevederilor art. III și art. IV din Legea nr. 26 din 5 martie 2026 pentru modificarea unor acte normative supuse controlului constituționalității prin Sesizarea nr. 42a din 06 martie 2026.

DATE SUPLIMENTARE REFERITOALE LA OBIECTUL SEISIZĂRII

Pe rolul Curții Constituționale există Sesizarea nr. 42a înregistrată la 67 martie 2026 Curtea Constituțională a Republicii Moldova, <https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=sesizari&docid=3109&l=ro>

VII – DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declarăm pe onoare că informațiile conținute în prezentul formulare de sesizare sunt exacte.

Digitally signed by Verșinin Alexandru
Date: 2026.03.09 09:59:54 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Deputat în

Parlamentul Republicii Moldova